

У хороводі ляльок

*Наш дитячий садок –
Це віночок з віток.
Кожна квіточка в нім –
Неповторна.
Це весела ріка
Гомінлива й дзвінка.
Це казок і пісень
Світлий човник.
Це наш берег надій
Сподівання і мрій
Це – майбутнє всієї країни.*

Унікальний міні-музей є у новоградському дитячому садку №5 «Віночок». Там знаходиться більше п'ятидесяти експонатів – власноруч зроблених дітьми і дорослими... ляльок-мотанок.

Вісім років ознайомлення педагогів із творами українського педагога Софії Русової не пройшли дарма. Ідея створення авторських забавок прийшлася до смаку усім. Жодне свято в дитсадку не проходить без ляльки-мотанки: з нею граються, танцюють, розповідають вірші, прикрашають, вчаться робити, дарують...

А Ти хочеш навчитися робити сам таку ляльку?

Добре, тоді сідай зручнінько і поки ручки приготуються до праці, вушка нехай послухають наші приказки про українське диво-іграшку...

Лялька-мотанка. Колись таких ляльок робили повсюдно: наші прарабабусі інакших іграшок і не знали. Бавилися власноруч створеними із сіна чи соломи, із клаптиків тканини і, що цікаво, зовсім без личка.

Чому вона не має обличчя? Люди вірили, що саме така лялька захищає від поганого. Вважається, що лялька-мотанка повинна бути безлика, а та, яка служить берегинею — ще й з хрестом замість обличчя. Не можна малювати обличчя ляльці, вона не повинна ні на кого бути подібна, щоб не завдати шкоду.

В українських родинах лялька-мотанка була оберегом, символом мудрості, берегинею роду, символом матері – прародительниці. Мати, залишаючи дитя, замотувала фрукти чи хліб у шматочок тканини, прив'язувала паличку і давала як іграшку. Виготовляючи ляльку, жінки вкладали у неї свою енергію, побажання і добре наміри. Ляльку-мотанку мати передавала доњці, коли віддавала заміж, а доњка – своїй дитині. Цей процес зв'язував увесь рід.

Ляльку, як оберіг, ставили на покуті зі сторони сходу сонця, над ліжечком дітей і над дверима. В ляльку-мотанку українці вкладали різні побажання, наділяли різними **символічними значеннями**: на щасливу долю, сприяння потаємним бажанням, гармонії людини з природою, на успіх і здоров'я, на добро і злагоду. Нею приклікали дощ. Якщо в сім'ї хворіла дитина, то їй робили спеціальну ляльку-мотанку, яку змотували з тієї трави, яка допоможе при хворобі, - і давали дитині – і забавка, і цілющий ефект!

Наші предки надавали великого значення виготовленню ляльок. Намотували по спіралі, за годинникою стрілкою тобто за сонцем. Головою ляльки можуть бути як намотані шматки тканини, що є символом плинності життя та руху, так і горішок, що є символом мудрості. Традиційна лялька-мотанка завжди мала одяг. Усі **елементи одягу** мотанки є символічними: спідниця уособлює землю, сорочка — три часи: минулий, теперішній і майбутній, головний убір — очіпок, стрічка чи хустка — зв'язок з небом. Нитки до обличчя підбирали так, аби вони гармоніювали з основним колоритом вбрання ляльки.

Лялька-мотанка **виготовляється з доступного дешевого матеріалу** і без будь-яких інструментів. Може бути зроблена з тканини, плетена із соломи чи зовсім без застосування нитки, коли всі вузли закріплюються за рахунок того матеріалу, з якого робиться мотанка.

Голова називається «куклю». Для неї шматочок тканини складається вузенько (як пасок або крайка), а тоді згортається «рулетиком» і обмотується тканиною.

«Куклою» величають і перший обжинковий сніп, закручений в особливий спосіб. Таке ж наймення у дитячої «пустушки» — хліба, загорнутого в полотник (її раніше давали до ротика немовляті). Тобто шматочок хліба чи тканини або зерно, загорнуте в полотнину, — це голова, що уособлює дух істоти.

Приєднується вона дуже просто: до колодки, до трісочки, до кукурудзяногого стебельця — будь-чого. Мотанка навіть може не мати рук — тільки обгортається тканиною. І тут уже годиться все, що знайдеться в господі.

Раніше найкоштовнішим убранням для ляльки ставали клапті старих вишитих сорочок, іншого одягу. Власне, тому українська мотанка позначена регіональними ознаками тієї місціни, де її виготовлено. Ляльки-мотанки бувають двох видів: ігрові — без обличчя та берегині (обрядові).

Ми з вами виготовимо ігрові ляльки, вони прості у виготовленні, з ними також буде дуже цікаво погратися малятам.

Виготовлення ігрової ляльки «Утішниці»

Матеріал: клаптики яскравої тканини — прямокутної, трикутної форм, білої тканини — квадратної форми, вата, нитки.

Лялька вийде в нас гарненька!

Сукню зробим їй хутенько

Легесеньку, шовкову

А до того ж кольорову!

От сукенка вже й готова

Ця робота варта слова

Сукні крашої ніде

Вже ніхто не віднайде.

На голівку є хустинка,

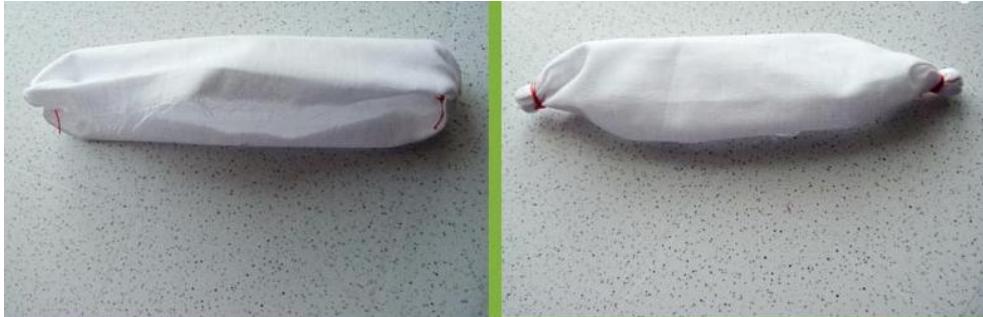
Червоненька, мов калинка.

Лялька-мотанка «Дзвіночок»

Лялька-дзвіночок - це лялька добрих новин, гарного настрою. Три спіднички символізують тіло-душу-дух людини, три казкові царства: мідне - срібне-золоте. В давнину знали, що дзвін пов'язаний зі станом душі й тіла, він несе гармонію на кожен з рівнів, в кожне царство. У щастя також три складові: якщо тілу добре, душі радісно, дух спокійний - людина щаслива. Ця лялька весела, грайлива, принесе в дім радість і щастя. Це оберіг гарного настрою. Даруючи цю ляльку своєму другу, ви тим самим бажаєте підтримувати в нього гарний настрій і бажаєте йому отримувати тільки хороші новини.

Треба їх тепер назвати, щоб у гру веселу грати.
(дівчатка дають імена своїм лялечкам)

Були ви уважні, трудились тихенько
А зараз розвага дівчаткам гарненьким
Будемо з лялькою гарнесенько грати
Будуть наші ніжки жваво танцювати.

Стриб! Скік! Стриб! Скік!

Лялька знає нас усіх
Ось до ... (ім'я дитини) підійшла
Повернулась і пішла.

Гей, (ім'я ляльки), почекай
Ти зі мною пострибай!
(дитина) з лялькою стрибає

Усіх діток звеселяє
Пострибала, покрутилась
Усім діткам поклонилась.

(гра продовжується)

Беруть ляльки і стають півколом.
Оберіг в руках тримаю
Він велику силу має
Оберіг, що ми зробили
Нам додасть здоров'я й сили.